

La redacció d'un treball d'investigació

ÍNDEX

1. Trobar, classificar i conservar informació bibliogràfica.....	3
1.1. La signatura.....	3
2. Les parts d'un treball d'investigació.....	5
2.1. La portada	5
2.2. L'índex	5
2.3. La introducció.....	5
2.4. Els objectius.....	5
2.5. El cos del treball	7
2.5.1. Apartats típics del cos del treball.....	9
2.6. Part aplicada.....	9
2.7. Conclusions.....	10
3. Cites, referències bibliogràfiques i bibliografia	11
3.1. La cita	11
3.2. La referència bibliogràfica	12
3.3. La bibliografia.....	13
3.3.1. Com es fa i s'ordena una bibliografia: preguntes freqüents	18
4. L'edició del treball	20
4.1. Tipografia	20
4.2. Marges i justificacions.....	20
4.3. Sangria	21
4.4. Taules, imatges, gràfics, etc.....	21

1. TROBAR, CLASSIFICAR I CONSERVAR INFORMACIÓ BIBLIOGRÀFICA

Avui en dia, les biblioteques modernes tenen una base de dades informatitzada. Això afavoreix molt la recerca i la investigació, perquè sempre podem tornar a veure la informació bibliogràfica d'un document si tenim accés a la xarxa. Però, de biblioteques no informatitzades, encara en queden, i hem d'aprendre a recollir la informació bibliogràfica per evitar acabar el treball i no recordar on havíem trobat tal o qual cita o informació. Per això, és útil anar fent la bibliografia a mesura que anem trobant les referències, encara que després sigui necessari organitzar les diverses entrades. Amb les biblioteques informatitzades també facilita molt la tasca, perquè no sempre és fàcil tornar a trobar una referència.

Cada vegada que trobem bibliografia útil, és necessari agafar nota de l'obra o document i, si és possible, **del lloc on la hem trobat**. Això és especialment rellevant si no podem treure el document del lloc on es troba, com és el cas de la nostra biblioteca. Per fer-ho, fem el següent:

1. Anotem la referència bibliogràfica segons el model que aprendrem més endavant:

- Mayora, M. (2001): *Tristes armas*. Madrid: Anaya.

2. Especifiquem, si en té, la **signatura**, es a dir, el codi que té al llibre a la coberta. Si no en té, com passa a la nostra biblioteca, anotem la secció i el lloc aproximat. Ho podem posar, per ser una cosa "especial", entre claudàtors.

- González, B. (2007): *Lo sublime, lo gótico y lo romántico: la experiencia estética en el romanticismo inglés*. Cuenca : Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha. [B 7.036 Gon]
- Mayora, M. (2001): *Tristes armas*. Madrid: Anaya. [Literatura castellana, juvenil, tercer estant].

1.1. La signatura

La signatura és, en certa mena, el "nom" que els llibres tenen a una biblioteca, que permet classificar-los-hi. Sempre la porten al lloc. Hi ha moltes maneres de signaturar un llibre, però les biblioteques normalment segueixen el sistema CDU, que és universal. Aquest sistema organitza els llibres segons la seva temàtica de una manera numèrica decimal, mitjançant uns números seguits de les tres primeres lletres del nom de l'autor. La classificació comença amb deu grans camps:

- 0 Generalidades. Ciencia y conocimiento. Organización. Información. Documentación. Enciclopedias. Biblioteconomía. Instituciones. Documentos y publicaciones
- 1 Filosofía. Psicología
- 2 Religión. Teología
- 3 Ciencias sociales. Estadística. Política. Economía. Comercio. Derecho. Gobierno. Asuntos militares. Bienestar social. Seguros. Educación. Folclore
- 4 (Vacante)
- 5 Matemáticas. Ciencias Naturales (incluye auxiliares especiales y división principal)
- 6 Ciencias aplicadas. Medicina. Tecnología
- 7 Bellas artes. Juegos. Espectáculos. Deportes
- 8 Lenguaje. Lingüística. Literatura
- 9 Geografía. Biografías. Historia

Per tant, si coneixem els deu principals grups, només mirant la signatura podem saber si el document té a veure amb la nostra recerca.

Una vegada s'ha trobat la informació necessària per fer un treball de recerca –recorda que s'ha d'agafar nota de totes les referències bibliogràfiques des del principi–, cal organitzar els materials i, finalment, començar la redacció del l'esborrany.

2. LES PARTS D'UN TREBALL D'INVESTIGACIÓ

2.1. La portada

La portada és el primer que veurà el que miri el treball; per tant, ha de ser seriosa, sense colors estridents, i millor si només porta una imatge representativa o no res. Ha de constar el nom o els noms de l'autor o els autors del treball, del professor que ho ha dirigit i el nom del centre i el curs.

2.2. L'índex

L'índex és l'últim que es fa, perquè ha de constar correctament la pàgina de cada apartat del treball. Ha d'estar justificat a esquerra i dreta, com expliquem a la part d'edició, i ha de constar cada apartat que hi ha al treball. Recorda que l'índex sempre està en la pàgina 3, perquè la portada consta com a pàgina 1, i es posa una pàgina en blanc entre aquesta i l'índex que consta com a pàgina 2. Per tant, tingues això en compte quan pagines les pàgines, encara que és molt fàcil: pica "Insertar" i cerca "Números de pàgina" i "Acceptar".

2.3. La introducció

Si l'índex és l'últim que es fa, la introducció, sorprenentment, sol ser el penúltim. Aquí s'explica que ens va motivar a fer aquest treball, es pot fer els agraïments, i s'expliquen les dificultats que hem trobat en el procés d'investigació. No ha de passar d'una pàgina.

2.4. Els objectius

El primer que s'ha de fer és redactar des del principi l'apartat dels objectius, ja que aquests han de guiar la redacció posterior del document. Aquesta part del treball ha de reflectir de manera clara i ordenada els elements fonamentals que pretenem descobrir mitjançant la nostra recerca.

En primer lloc, hem d'establir clarament l'objectiu general del treball. No cal introduir el tema d'una manera especial, ja que el lector potencial espera trobar un resum de la intenció general de la investigació:

«El objetivo de este trabajo es presentar un análisis comparativo entre el español y otras dos lenguas románicas, el catalán y el francés, de los procesos de gramaticalización implicados en la evolución de las formas *en* e *hi/y*, intentando presentar las causas que han dado lugar a su desaparición en

castellano.» (Cantón, J. L. (2007): “*Que no hi és el Joan? vs. ¿Está (y) Juan?*”. Análisis comparativo de los procesos diacrónicos de (des)gramaticalización de los complementos pronomino-adverbiales *en e hi*. [Inèdit]).

D'altra banda, també és possible parlar, per iniciar aquest apartat, del tema general per, després, introduir l'objectiu principal de la recerca:

«Las formas *perdón*, *perdona/e* y *disculpa/e* se emplean frecuentemente en español para introducir el acto de habla de la disculpa, que, según Haverkate (1993), constituye un acto de habla expresivo [...]. Sin embargo, en la lengua oral estas piezas léxicas pueden emplearse para introducir no sólo disculpas, sino también preguntas –*perdona, ¿qué hora es?*–, refutaciones –*Este escritor es fantástico - Yo, perdona, creo que es bastante malo*–, llamadas de atención –*Perdone...* (a un camarero)– o, incluso, pueden emplearse para mostrar indignación –*¿Perdona? ¡Si yo nunca he dicho eso!* [...].

El objetivo de esta ponencia es, por lo tanto, poner de relieve los diversos usos de estas formas, estableciendo, en primer lugar, las diferencias entre ellas y, en segundo lugar, los distintos valores que pueden desarrollar en la conversación. La exposición se centrará, además, en la posible vinculación de estos valores con los usos de *perdón*, *perdona/e* y *disculpa/e* en relación con la distancia lingüística y social y con la cortesía. Todo ello se expone a partir de diversos ejemplos, tanto creados expresamente para esta comunicación, como extraído del *Corpus de Referencia del Español Actual* (CREA).» (Cantón, J. L. (2008): *Aspectos pragmáticos de las formas de disculpa en español: perdón, perdona/e, disculpa/e*. Vigo: III Congreso Internacional de Lingüística Hispánica [Pendent de publicació]).

En segon lloc, cal indicar clarament els objectius “secundaris” del treball, es a dir, aquells punts que són rellevants i que també quedaran establerts al llarg de l'exposició. Per això és molt útil el diagrama d'objectius que vas fer anteriorment:

«La meva intenció és incidir en l'estudi del castellà a la ciutat de Barcelona i el seu entorn urbà i, concretament, de les seves particularitats derivades d'aquesta situació de contacte amb el català. Aleshores, l'apropament a aquesta realitat es pot fer des de dues perspectives:

- Una perspectiva lingüística, que intenta establir una caracterització fonètica, prosòdica, morfològica, sintàctica i, fins i tot, pragmàtica del castellà

a Barcelona. Així doncs, aquesta perspectiva es basaria principalment en els fenòmens d'interferència del català en el castellà, establint els graus d'aquestes interferències, la integració que tenen en el sistema i l'extensió dels fenòmens.

- Una **perspectiva sociolingüística**, que intenta descobrir la interrelació entre totes dues llengües en els grups socials, treballant així la variació de les llengües. Per tant, aquesta perspectiva es centra sobretot en els fenòmens de canvi de codi, caracteritzant-los segons variables sociolingüístiques com la procedència geogràfica, l'edat, el sexe o el nivell sociocultural, sent determinant en aquests fenòmens la llengua materna o inicial dels parlants: bilingües castellà-català, monolingües en castellà o monolingües en català.

El meu estudi parteix d'una perspectiva sociolingüística i es centra principalment en l'estudi del canvi de codi, sense deixar de banda una perspectiva lingüística que aporti una base teòrica a la recerca. Des d'aquest marc general, es pretén investigar el canvi de codi a la conversa, que es considera un dels usos més naturals del llenguatge en la comunicació. Per realitzar aquesta anàlisi s'intenta partir de situacions prototípiques de converses enregistrades o transcrites des d'àmbits molt específics, com poden ser els xats (sobretot, des del conegut "messenger"), els correus electrònics i les converses telefòniques.» (Cantón: 2008) [El subratllat és meu].

Finalment, si et fixes en els exemples proposats, t'adonaràs que se sol incloure amb els mètodes que faràs servir per aconseguir aquest objectiu, per tal de deixar clar la manera de provar el que estàs dient al llarg del treball. Fixa't, per tant, als paràgrafs finals dels segon i tercer exemples.

2.5. El cos del treball

Entenem per "cos del treball de recerca" tot el que implica el desenvolupament de treball, des de la definició i explicació del tema i la hipòtesi (si és que hi ha), fins la descripció dels processos històrics del tema, les parts que hi ha, les proves que hem realitzat, etc. En definitiva, el cos del treball és el nucli de la investigació que hem fet, on s'exposa tot el contingut del treball.

El desenvolupament de tot això varia molt depenen del treball en qüestió. Per exemple, un treball sobre la literatura de Rubén Darío constarà segurament d'una biografia, un apartat sobre les seves obres, un altre sobre els temes, un altre sobre els recursos i símbols, etc. En canvi, un treball sobre meteorologia potser començarà

explicant que s'entén per meteorologia, com s'ha arribat al punt actual (història de la ciència), quins fenòmens estudia (temperatura, humitat, vent, pluja, neu...), etc.

El que és clar és que tot això ha de tenir unes característiques comunes, que són:

- Ordre: els continguts s'han de reflectir ordenadament, mitjançant l'ús d'apartats numerats. Hem de seguir sempre la mateixa manera de numerar els apartats (p.e., si sempre fem servir negreta, com a aquest document, no podem canviar-lo per un subratllat). És aconsellable fer servir apartats relativament extensos (p.e., no utilitzem apartats per un paràgraf de dos oracions) i utilitzar números (1.) i números amb puntuació (1.1.), encara que, si escau per donar claredat, és fan servir també números romans (1.1.III) o lletres.(1.1.a.).
- Exactitud: Al cos del treball, al contrari que a altres parts del document, no podem donar res per entès o sabut. No et preocupis si és fa llarg o sembla extens. Cal definir tots els termes científics o propis del tema, ja sigui al text o amb notes al peu, i citar totes les fonts. De vegades, si posem paraules o informació que expliquem més endavant, és més senzill amb notes al peu que remetin a pàgines on ho expliquem detalladament.
- Interrelació: Els diversos apartats han de seguir un ordre coherent; no podem posar, per exemple, primer l'obra, després la biografia i per últim, la introducció. Així mateix, quan passem d'un apartat a un altre que sembla desconnectat, hem d'introduir-lo amb un paràgraf que cohesioni el dit abans amb la informació posterior.
- Coherència: Sembla evident, però hem d'escriure coses amb sentit. No podem posar tota la informació pel fet que la tinguem, perquè potser tens coses que no serveixen pel treball que fas. Així mateix, has de redactar amb les teves paraules (digues no al "talla i enganxa"!), però amb oracions correctes en el propi idioma. Si tens dificultat per fer oracions llargues i amb molta subordinació, és aconsellable fer servir oracions curtes i simples, abans d'escriure malament.
- Ortografia: El millor treball del món pot enfonsar-se per culpa d'un *haver* sense *h* i amb *b* alta. Revisa-ho tot molt bé, esforçat per escriure directament sense faltes i fes servir el corrector del *Word*; recorda, però, que no és infalible, i fixa't molt, sobre tot, amb les coses que et costin més, com els accents.

2.5.1. Apartats típics del cos del treball

2.5.1.1. El tema

Encara que, com hem dit, cada treball tindrà uns apartats diferents, normalment tots els treballs comencen exposant el tema o el “que” del treball: que s’entén per dislèxia, si fem el treball sobre això; qui és la Mercè Rodoreda, si fem la recerca sobre l’autora o una de les seves obres; etc. Cal ser precís i donar tota la informació possible: no són vàlides aproximacions, ja que sobre la nostra definició del tema es muntarà tot el treball. És interessant donar diversos punts de vista i escollir, raonadament, el més apropiat.

2.5.1.2. La història

Mots treballs, acertadament, continuen exposant la història o el desenvolupament al llarg del temps del fet o el tema que han escollit. És una manera molt útil d’introduir la recerca posterior. Recorda deixar clar les dades temporals i les fonts. Si en algun moment surten termes o coses que s’hagin d’explicar, deixa una nota al peu posada, que ompliràs després indicant la pàgina on surti. Per exemple, podem posar: ¹Infra, p. 13.

2.5.1.3. La classificació

També és comú que hi hagi un apartat on es descriuen diferents apartats, parts o subtemes dins del tema general: per exemple, dins l’obra d’un autor, diferenciar entre poesia, teatre i prosa; o sobre drogues, els diversos tipus. Recorda separar-los per subapartats, i també que has de ser molt precís. Evita també deixar-te coses perquè després hagin de tornar a aparèixer.

2.6. Part aplicada

Molt de treballs, sobretot si són aplicats o poc descriptius, porten a terme una gran part pràctica o de recull de dades cercades pel propi investigador, ja sigui mitjançant mètodes quantitatius (p.e., enquestes) o qualitatiu (p.e., trets extrets de textos literaris). A aquesta part cal ser de nou molt precís i, sobretot, encaminar el redactat cap a l’explicació raonada i argumentada de les tesis que defensem. Es a dir, no podem exposar tot el que pensem de les dades, sinó les que responen a les hipòtesis o idees que pretenem demostrar. Per exemple, si fem un treball sobre la dona a la literatura d’una època, hem de trobar, organitzar i exposar les dades sobre dones dins de textos, però no coses que no hi tenen cap relació. Sembla evident, però sol resultar més difícil del que sembla.

Sempre que sigui possible, aquesta és la part que ha de portar més exemples transcrits, gràfics, fotografies i taules, ja que amb totes elles intentem demostrar i aclarir el nostre treball. Però, hem d'evitar acumular-los sense redactar per cadascuna d'aquestes coses el seu comentari particular. No hi ha investigador més barra que el que presenta un munt d'imatges i gràfics sense explicar-ne res.

2.7. Conclusions

Les conclusions d'un treball són gairebé el més important, perquè és on es resumeix el que s'ha descobert o relatat al treball. Han de començar recordant els objectius que ens havien marcat per a, a continuació, explicar com s'han satisfet o assolit. Les conclusions han d'estar sempre relacionades amb els objectius: no podem, per tant, explicar coses que se suposen no es pretenien investigar des del principi.

Aquest apartat, no obstant la seva importància, no deu passar de les dues pàgines, perquè no cal explicar tot el treball de nou, sinó només a punt on hem arribat. Sempre és elegant acabar explicant el que queda per investigar i proposant noves vies d'investigació sobre el tema que s'ha tractar.

3. CITES, REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES I BIBLIOGRAFIA.

Hi ha una diferència fonamental entre bibliografia i referència bibliogràfica: la primera és el recull d'obres consultades al llarg d'un treball, que se'n col·loca al final; la segona és la citació del lloc on hem trobat una cita o una idea en el moment i el lloc de on les hem posat, de manera immediata. Aquesta és la veritable citació.

3.1. La cita

Una cita no és més que la reproducció de la idea o el pensament d'un autor o autors, de persones que no siguem nosaltres. Una cita pot ser literal o no literal: quan és **no literal**, exposem amb les nostres paraules el que un altre ha dit indicant que la idea o idees originals no és nostre. Podem indicar o no la procedència de la cita, segons el coneixement ample o reduït del autor. Al exemple següent no s'indica, perquè se suposa que tothom coneix la teoria que s'està referint:

- Exemple: Va ser Saussure el que va exposar la teoria del signe lingüístic. Segons el lingüista, el signe és arbitrari i convencional, i està format per significat i significat.

Però, en el nostre cas, que no som especialistes, aconsellem indicar també una obra de referència bàsica.

Quan la cita és **literal**, reproduïm entre cometes les paraules exactes amb les quals el autor (o el traductor, si llegim una obra en un idioma diferent de l'original) va exposar la idea. Sempre s'ha de citar la procedència.

Existeixen dues maneres de citar literalment, depenent de l'extensió de la cita:

- a) Quan la citació textual ocupa **menys de quatre línies** s'introdueix entre cometes, seguidament al que s'escriu, indicant al final, darrere les cometes de cloenda, la referència bibliogràfica.
 - Exemples:
 - Com s'ha dit diverses vegades, «l'adolescència és una edat sense perfil. Més exactament: és l'edat de no tenir-ne» (Cardús, 2000: 161).
 - Ferdinand de Saussure, el padre de la teoría del signo lingüístico, fue el primero en concebir una ciencia «que estudia la vida de los signos en el seno de la vida social» (Saussure, 1915), a la cual llamó *semiología*.

També es pot posar la referència bibliogràfica d'altres maneres, que veurem després.

b) Quan la citació textual ocupa **mes de quatre línies**,

«cal presentar-les entre cometes, amb un cos de lletra més petit (10-11 punts), fora del text principal, sagnades (marges esquerre i dret més amples que el del text principal) i amb una línia en blanc abans i després de la citació. [...] També tenim la possibilitat d'intervenir dins de la cita. Tota modificació a l'interior d'una citació (inclusió o supressió de dades o informacions) **s'ha d'indicar entre claudàtors** [la negreta és meva] i amb punts suspensius en el seu interior» (Zaragoza, 2008: 10).

3.2. La referència bibliogràfica

Com ja hem afegit, la referència bibliogràfica és la indicació del lloc on hem agafat una cita. Hi ha tres sistemes principals de citacions: a) les citacions numèriques b) les citacions en notes c) les citacions d'autor i any.

Citacions numèriques

Les crides de nota del text remetent a la citació de l'obra de procedència mitjançant un número que es refereix a una llista d'obres citades al final del capítol o del llibre, ordenada numèricament. És un tipus de citació antiga i poc freqüent.

Citacions en notes

Les crides de nota del text remetent a notes (situades a peu de pàgina, al final del capítol, o al final de l'obra) que contenen les referències bibliogràfiques. A vegades aquestes notes porten la citació abreujada (d'autor i any, com veurem al següent punt) que remet a la bibliografia final de l'obra .

- Exemple: Ferdinand de Saussure, el padre de la teoría del signo lingüístico, fue el primero en concebir una ciencia «que estudia la vida de los signos en el seno de la vida social»¹, a la cual llamó *semiología*.

Citacions d'autor i any

És la que farem servir nosaltres: es tracta de posar directament al text, entre parèntesis, el primer element (gairebé sempre l'autor), l'any d'edició de l'obra de referència i, si cal, la pàgina o pàgines.

- Exemple: (Lüdtke, 1988), (Lüdtke, 1988: 1633)

¹ Saussure, F. de (1915): *Curso de lingüística general*. Buenos Aires: Losada, p. 45.

En el cas de que hi hagi més d'una referència, s'escriuen totes dins dels mateixos parèntesis, separades per punt i coma: (Barry i Fourcin, 1992; Péan et al., 1993).

Si en el text ja se cita l'autor només cal escriure l'any entre parèntesis.

- Exemple: Tal com diu Burnard (1995a), el sistema de...

En el cas de citar més d'una obra del mateix any del mateix autor, les obres s'enumeren amb lletres minúscules després de l'any, sense deixar cap espai.

- Exemple: (Burnard, 1995a).

Si a més de l'obra es vol anotar la pàgina o les pàgines concretes, la referència s'escriu després de l'any precedida de dos punts.

- Exemple: (Burnard, 1995: 53-56)

En el cas de que no copiem literalment la idea d'un autor, però la fem servir amb les nostres pròpies paraules, és aconsellable fer la referència a l'autor indicant al principi de l'argument el seu cognom i l'any de publicació.

- Exemple: Com ens recorda Sartori (2005), la importància del videojoc en la cultura dels adolescents es manifesta en el fet que hem passat de l'homo *sapiens* a l'homo *videns*; la cultura de la imatge ha desplaçat a la paraula.

Com saps, tota la informació agafada d'un document del tipus que sigui, de manera literal o no literal, cal citar-la per tal que el lector pugui saber d'on l'has extret. Un treball que no cita les fonts no és un treball, es un plagi, i no té cap valor. En tots els casos, l'obra ha d'estar sempre inclosa a la bibliografia. Per a més informació, consulta la pàgina web [http://biblioteca.udg.edu/Serveis/guies/Cites/Estil_APA.asp].

3.3. La bibliografia²

Aquest apartat s'ha basat en la 5a ed. del *Publication Manual of the American Psychological Association*. Recomanem que el consulteu quan citeu altres tipus de documents aquí no especificats, així com la web de l'APA.

² Aquest apart ha estat extret íntegrament, amb lleugeres modificacions, de la pàgina web de la Biblioteca de la Universitat de Girona, [<http://www.udg.edu/Serveis/Formacioenlinia/Comcitardocuments/tabid/11962/language/ca-ES/Default.aspx>]

Consideracions generals

Una llista de bibliografia o llista de referències cita els treballs que recolzen un article concret. Una bibliografia cita les obres més àmplies i per futures lectures. Podeu escriure només les inicials dels noms dels autors, o bé el nom complet. Quan hi ha més d'un lloc d'edició, poseu només el primer o el lloc de la casa mare.

LLIBRES

Elements : Autor, títol i subtítol, lloc d'edició, editorial i any de publicació.

1. Només un autor : Cognom, Nom. (any). *Títol en cursiva: Subtítol (# ed.)*. Ciutat: Editorial.

Codina, L. (1996). *El Llibre digital: Una exploració sobre la informació electrònica i el futur de l'edició* (2a ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Centre d'investigació de la Comunicació.

2. Fins a 6 autors: Cognom, N., Cognom, N., Cognom, N., Cognom, N., Cognom, N., i Cognom, N. (any). *Títol en cursiva: Subtítol (# ed.)*. Ciutat: Editorial.

Pujol, J.M., i Solà, J. (1995). *Ortotipografia: Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic* (3a ed.). Barcelona: Columna.

3. Més de 6 autors: Cognom, N., Cognom, N., Cognom, N., Cognom, N., Cognom, N., Cognom, N., et al. (any). *Títol en cursiva: Subtítol (# ed.)*. Ciutat: Editorial.

Delors, J., Al Mufti, I., Amagi, I., Carneiro, R., Chung, F., Geremek, B., et al. (1996). *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins* (2a ed.). Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya.

4. Autors corporatius: Nom de la institució o organisme. (any). *Títol en cursiva: Subtítol (# ed.)*. Ciutat: Editorial.

American Psychological Association. (1998). *Publication manual of the APA* (4th ed.). Washington: APA.

5. Sense autor conegut: *Títol en cursiva: Subtítol (# ed.).* (any). Ciutat: Editorial

Merriam-Webster's collegiate dictionary (10th ed.). (1993). Springfield, MA: Merriam-Webster.

CAPITOLS O PARTS D'UN LLIBRE

Cognom, N. autor capítol (any). Títol capítol: Subtítol. Dins Nom Cognom editor literari del llibre (ed.), *Títol llibre en cursiva: Subtítol (# ed., p. # primera pàgina capítol-# última pàgina capítol).* Ciutat: Editorial.

Kisch, H. (1986). La industria textil en Silesia y Renania: Un estudio comparativo de sus procesos de industrialización. Dins P. Kriedte (ed.), *Industrialización antes de la industrialización* (2ª ed., p. 266-298). Barcelona: Crítica.

EPÍGRAFS D'ENCICLOPÈDIES, DICCIONARIS, ETC.

1. Amb autor conegut: Cognom, N. autor epígraf. (any). Títol epígraf. Dins *Títol diccionari o enciclopèdia en cursiva.* (Vol. #, p. # primera pàgina-# última pàgina). Ciutat: Editorial.

Trinkaus, E. (1994). Neandertal, hombre de. Dins *Enciclopedia McGraw-Hill de ciencia y tecnología* (Vol. 4, p. 1470). México: McGraw-Hill.

2. Sense autor conegut: Títol de l'epígraf. (any). Dins *Títol del diccionari o enciclopèdia en cursiva.* (Vol. #, p. # primera pàgina-# última pàgina). Ciutat: Editorial.

Neandertal, home de. (1988). Dins *Gran Enciclopèdia Catalana* (Vol. 16, p. 98). Barcelona: Enciclopèdia catalana.

REVISTES

1. Articles de revista: Cognom, N. (any). *Títol de l'article: Subtítol de l'article.* Títol de la revista en cursiva: Subtítol, # volum(# del número), # primera pàgina de l'article-# última pàgina de l'article.

Heery, M. (1998, juliol/desembre). Organització de la biblioteca: Repàs d'estructures. *Item: Revista de biblioteconomia i documentació*, 23, 8-15.

Mellers, B. A. (2000). Choice and the relative pleasure of consequences. *Psychological Bulletin*, 126, 910-924.

2. Títols de revista: *Títol en cursiva: Subtítol* (data inici-data final). Ciutat: Editorial.

Revista española de derecho constitucional (1981-). Madrid: Centro de Estudios Constitucionales.

ACTES DE CONGRÉS

Cognom, N. (any). Títol ponència: Subtítol. Dins Nom Cognom de l'editor literari del congrés (Ed.), *Títol congrés en cursiva: Subtítol* (p. # primera pàgina del capítol-# última pàgina del capítol). Ciutat: Editorial.

Deci, E. L., i Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. Dins R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation: Vol. 38. Perspectives on motivation* (p. 237-288). Lincoln: University of Nebraska Press.

Congressos publicats regularment (es tracten com articles de revista): Cognom, N. (any). Títol de l'article: Subtítol de l'article. *Títol de la revista en cursiva: Subtítol*, # volum(# del número), # primera pàgina-# última pàgina.

Cynx, J., Williams, H., i Nottebohm, F. (1992). Hemispheric differences in avian song discrimination. *Proceedings of the National Academy of Sciences, USA*, 89, 1372-1375.

LEGISLACIÓ

Títol de la regulació, Nom publicació oficial núm. publicació secció publicació (any publicació).

Ley orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de protección integral contra la violencia de género, BOE núm. 313 § 21760 (2004).

MAPES

Autor. (any). *Títol en cursiva: Subtítol* [Mapa]. Ciutat: Editorial.

Institut Cartogràfic de Catalunya. (1990). *Mapa d'usos del sòl de Catalunya: Escala 1:250.000* [Mapa]. Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya.

PÀGINES WEB

Autor. (any última actualització). *Títol en cursiva*. Recuperat data de consulta, des de adreça URL

Modern Language Association. (2003). *MLA Style*. Recuperat 30 abril 2004, des de <http://www.mla.org/style>

(Si la cita acaba amb una adreça d'Internet, no poseu punt al final).

Articles de revistes electròniques: Cognoms, N. de l'autor, i Cognoms, N. de l'autor. (any revista). Títol article: Subtítol. Títol revista en cursiva: Subtítol, # volum(# del número), # primera pàgina article-# última pàgina article. Recuperat data de consulta, a adreça URL

Bustelo Ruesta, C, i García-Morales Huidobro, E. (2000). La consultoria en organizaci3n de la informaci3n. *El profesional de la Informaci3n*, 9(9), 4-10. Recuperat 12 desembre 2000, a <http://publishersnet.swets.nl/direct/issue?title=2246163>

ENREGISTRAMENTS SONORS

1. Enregistraments musicals: Cognom compositor, N. (any del copyright). Títol de la cançó [Enregistrat per l'artista si diferent del compositor]. Dins *Títol de l'àlbum en cursiva* [Tipus de suport: Disc compacte, Disc, DVD, etc.]. Lloc: Segell editor. (Data d'enregistrament si és diferent de la data de copyright)

Wagner, R. (1993). *Der Ring des Nibelungen : Höhepunkte* [Disc compacte]. Hamburg: Deutsche Grammophon.

2. Enregistraments sonors no musicals: Cognom, N. (any). *Títol en cursiva* (Tipus de suport i número si és necessari per a la identificaci3n). Lloc: Distribuïdor.

Costa, P. T., Jr. (locutor). (1988). *Personality, continuity, and changes of adult life* (casset núm. 207-433-88 A-B). Washington, DC: American Psychological Association.

PEL·LÍCULES, VIDEOS I DVD

Cognom productor, N. (productor), i Cognom director, N. (dir.). (any). *Títol en cursiva* [Tipus: Pel·lícula, Sèrie televisió, etc.]. Lloc: Nom productora.

American Psychological Association (productor). (2000). *Responding therapeutically to patient expression of sexual attraction: A stimulus training tape* [Pel·lícula]. (Disponible a American Psychological Association, 750 First Street, NE, Washington, DC 20002-4242)

3.3.1. Com es fa i s'ordena una bibliografia: preguntes freqüents.

- **Que són les abreviatures?** Com pots veure a alguns exemples, a las bibliografies es fan servir abreviatures, com “ed.” (editor) o “p/pp.” (pàgina/pàgines), per alleugerar la informació. Poseu sempre les abreviatures en la llengua del treball que esteu redactant (excepte la d'edició, que posareu en la llengua del document citat). A continuació donem una taula de les més freqüents en català.

comp.	compilador
coord.	coordinador
dir.	director
ed./eds.	editor/s o director/s literari/s
[et al.]	<i>et alii</i> , indicació de l'omissió d'autors
[i.e.]	<i>id est</i> , precedeix una data de publicació corregida
núm.	número d'exemplar de publicació en sèrie
p.	pàgina/es
[sic]	segueix una incorrecció
v.	segueix el nombre de volums d'una monografia
Vol.	precedeix el número del volum citat

- **Com s'ordenen les bibliografies?** Ordeneu les entrades alfabèticament pel cognom del primer autor, tot seguint el sistema lletra per lletra.

- **I que passa quan es repeteix un autor? Com s'ha d'ordenar?** Ordeneu primer les que apareix com a únic autor, i dins aquestes segons l'any de publicació de més antic a més nou. Quan hi ha més d'un autor ordeneu alfabèticament pel 2on autor, i si aquest coincideix pel 3er, i així successivament. Si coincideixen tots els autors, ordeneu per any de publicació de més antic a més nou. Si coincideixen els autors i l'any de publicació ordeneu alfabèticament pel títol (excloent-hi els articles inicials: el, la, etc.). Per exemple:

Hewlett, L. S. (1996)

Hewlett, L. S. (1998)

Hewlett, L. S., Evans, L. S., i Alonso, S. C. (1996)

Hewlett, L. S., i Wright, A. C. (1995)

Hewlett, L. S., i Wright, A. C. (1999)

- **I si dos autors tenen el mateix cognom, però diferent nom?** Ordeneu alfabèticament per la primera inicial del nom, ja que el cognom és igual.
- **Com s'ha d'ordenar quan l'obra no té autor o aquest és corporatiu?** Ordeneu les entrades amb autor corporatiu per la primera paraula del nom. Escriviu els noms desenvolupats, no els acrònims (per exemple, posem "Institut d'Estudis Catalans", no "IEC"). Si l'obra és anònima, l'entrada comença amb la paraula "Anònim", i s'alfabetitza per aquesta com si fos un nom real. Alfabetitzeu les obres sense autor pel títol. Considereu les obres legals com obres sense títol, i alfabetitzeu-les per la primera paraula significativa de l'entrada. Per cert, en aquest cas s'ha d'obviar l'article, però no les preposicions, per exemple, posem: *Instal·lacions elèctriques, les*; però *A casa meva o a casa teva? Una guia per a la sexualitat*, i no **Casa meva o a casa teva? Una guia per a la sexualitat, a*.

4. L'EDICIÓ DEL TREBALL

Un treball d'investigació s'ha de presentar seguint unes pautes d'edició escrita molt determinades i, de vegades, complicades. Però, no et preocupis: portes tot el treball fixant-hi! Aquest document s'ha fet seguint les normes d'edició de qualsevol treball d'investigació presentat amb correcció, per tant, fixa't molt en com està editat per saber com ho has de fer i aplicar els següents consells.

4.1. Tipografia

El tipus de lletra i la mesura que ens serviran sempre de model són la Times New Roman, mesura 12. I dic "model" perquè pots fer servir un altre tipus, sempre que tingui dos requisits: que sigui llegible (hi ha tipus de lletres intel·ligibles) i que tinguin una mesura equivalent al nostre model. Per exemple, aquest document està elaborat en Trebuchet MS, 10,5, que és la mesura equivalent (es pot posar el ",5" escrivint amb el teclat al quadradet de la mesura de lletra). I com ho sabem? Molt fàcil: agafem una pàgina escrita en Times New Roman, 12; la passem al tipus de lletra que volem, i fem proves per veure quina és la mesura equivalent: el text en la nova lletra ha d'ocupar també una pàgina justa.

Alguns tipus de lletra interessants i equivalents són:

- Trebuchet MS, 10,5.
- Arial, 10,5.
- Book Antigua, 10 (queda una mica petita).
- Calibri, 11 (és la lletra per defecte a l'última versió d'Office).

Sisplau, intenteu no fer servir la *Comic Sans MS*. És un tipus de lletra que agrada molt als alumnes, però, com diu el seu nom, és específica pels còmics i queda poc seriosa a un treball d'investigació.

Pel Treball de Recerca de 2n de batxillerat de l'Institut Rovira-Forns, fem servir la Arial 12.

4.2. Marges i justificacions

Els marges del document poden variar mínimament, però el millor es posar, a la regleta superior del *Word*, la marca blava de manera que es vegi un "3" a l'esquerra; a la dreta posarem la marca blava on hi seria el número 15. Així està fet aquest document.

Si et fixes en aquest document, les paraules del marge estan totes alineades, formant cada paràgraf una espècie de quadrat. Això és perquè el text està justificat a esquerra i dreta, de manera que s'evita l'efecte "pinta" o "escala" que es produeix quan

només es justifica a l'esquerra, com a l'exemple següent:

La Biblioteca de la UdG us ofereix el programa RefWorks, que permet crear la vostra base de dades de referències bibliogràfiques, incorporant-les automàticament des de les bases de dades i revistes electròniques, ordenar-les, extreure'n llistes en diferents estils de citació i incorporar les cites i llistes de bibliografia als **vostres** documents de **text**.

Per evitar això, sempre justifiquem a tots dos costats. Ho pots fer seleccionant el text sencer (Pica **Ctrl+E**) i després picant **Ctrl+J**.

4.3. Sangria

Si continuem fixant-nos-hi, veurem que en cada paràgraf la primera línia comença més a la dreta que la resta. Això es diu *sangria* i serveix per deixar clar quan s'inicia un nou paràgraf.

L'ús de la sangria ha estat tradicional des de principis del segle XX, però ara, amb l'arribada de les pàgines web, s'està deixant de fer servir perquè als documents electrònics crea problemes amb l'edició. Ara es més habitual deixar una línia en blanc entre els paràgrafs, que indica que n'hem canviat. Aquest document, però, fa servir sangria i t'explica com fer-la. Recorda també que el primer paràgraf d'un text o d'un apartat no en porta, de sangria.

Posar la sangria és molt fàcil: només hem de polsar la tecla "tabulació", que és justament a sobre de la tecla "Bloq Mayús". També podem seleccionar tot el document, entrar en la pestanya de *Word* "Formato" i buscar "Párrafo". Dins d'aquest apartat, veuràs que posa "Sangría" i "Especial": allà pots polsar "Primera línea" i picar "Aceptar". Ja està! Tot el text tindrà sangria a la primera línia de cada paràgraf.

Existeix un altre tipus de sangria, la *sangria francesa*, que funciona al contrari: la primera línia toca el marge, i la resta del paràgraf està separat. Se sol fer servir a les bibliografies, per exemple:

American Psychological Association (productor). (2000). *Responding therapeutically to patient expression of sexual attraction: A stimulus training tape* [Pel·lícula]. (Disponible a American Psychological Association, 750 First Street, NE, Washington, DC 20002-4242)

4.4. Taules, imatges, gràfics, etc.

Qualsevol treball es veu enriquit si posem elements com taules, mapes, imatges, etc., sempre que siguin rellevants: mai posem coses només per decorar. Tot el que s'hi posa ha d'estar convenientment explicat. En el que respecta a l'edició, normalment es posen amb justificació centrada (**Ctrl+t**). També es molt útil, al final del treball, fer un annex amb un índex de gràfics, taules, etc. si n'hi ha molts.